

ԱՄՍՏՐԵԱՑ ԼՈՒՐԻՆԵՐ

✱ 5 Ապրիլ ԵՐ. — Վաղուան Ծաղկազարդի տոնին առթիւ, երեկոյին, Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը ի գլուխ Հոգ. Միաբան Հայրերու, շնորհապատեց թափօրով Ս. Գարուսթեան Տաճարը մուտ գործեց, ի ներկայութեան հարեալաւոր հայ ուխտաւորներու, որոնք երած էին Լիբանանէն, Սուրիայէն, Կիպրոսէն, Եգիպտոսէն և Միջագետքէն:

✱ 6 Ապրիլ ԿԻՐ. — Ծաղկազարդ. գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւնները և Ս. Գատարազը տեղի ունեցան Ս. Գարուսթեան մեր վերնատան Գողգոթայի մատարն մէջ. զկնի Ս. Գատարազի՝ հանդիսաւոր երեւած թափօրը Ս. Գերեզմանին շուրջ տեղի ունեցաւ, հետեւողութեամբ Ղպտոց և Ասորոց: Թափօրին կը նախագահէր Ամենապատիւ Ս. Գատրիարք Հայրը:

— Երեկոյին, Ս. Թաղերանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Դոմեքսէի մեծանշդէս աւարդութիւնը, յախազանութեամբ Սրբ. Գատարազը Հօր. Կարգացուեցաւ Նորին Ամենապատեւութեան Դոմեքսէի օրհնութեան հոգեպահը, և եղաւ մասնաւոր ծանուցում Լիբանանի ազգային բուժարանի տարեկան պնտին ի նպատակ:

✱ 7 Ապրիլ ԲՆ. — Աւագ Երեւալարի. Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը զատկական շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Անկիլքան Գեր. Եպիսկոպոսին և Սկովրեկեաց Երեցապետին:

✱ 8 Ապրիլ ԳՆ. — Աւագ Երեւալարի. Ս. Գատարազը մատուցուեցաւ Ս. Գարուսթեան բակի Ս. Յովնանու մատարն մէջ:

— Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը ընկերակցութեամբ Տնօրէն Ժողովոյ Հոգ. անդամաց և Հոգ. Հայրերու, զատկական շնորհաւորութեան այցելութիւն տուաւ. ձորանիսկեան Միաբանութեան Մեծաւորին և Հատինաց Ամեն. Ս. Գատրիարքին: Իր հողմէ, Գեր. Տ. Գեորգ վրդ. ձանդան, ընկերակցութեամբ Հոգ. Հայրերու՝ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Յոյն, Հայ և Գերման կաթօղիկներու հոգեւոր պետերուն:

✱ 10 Ապրիլ ԵՆ. — Աւագ Հիմեալարի. գիշերային և առաւօտեան պաշտամունքները, Ապաշխարողաց կարգը, ձայուի մեծ պատարազը, Ռուսաւալաւի արարողութիւնը կատարուեցան կանոնադրութեամբ, նախազանութեամբ Ամեն. Ս. Գատրիարք Հօր և ի ներկայութեան ուխտաւորներու և մերաշէնք մեծ բազմութեան. — Ռուսաւալաւի արարողութեան ներկայ էին Երուսաղէմի Անկիլքան Եպիսկոպոսը և Ամերիկեան Եպիսկոպոսական Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ Գեր. Տքթ. Գլայն, Երուսաղէմի վեմծ. Կառավարիչ՝ պետական բարձրատիկան պաշտամարտներով, Միացեալ Նահանգաց Ընդհ. Հիւպատոսը, և այլ պատը հրաւիրեալներ: — Գիշերային թաւաբան պաշտարարը որ տեղեց միշտ և առաւօտեան ժամը 1.30, տեղի ունեցաւ խորհրդաւոր վեհաժողովութեամբ, Գեր. Տ. Եղիշ վրդ. Տէրտեհեան ուղարկուել և խորհրդաւոր քարոզով պարզեց օրուան պատգամը: Ս. Գատրիարք Հայրը ներկայ էր պաշտամունքի ամբողջ տեւողութեան:

✱ 11 Ապրիլ Ուր. — Աւագ Ուրբաթ. առաւօտեան և երեկոյեան թաղման պաշտամունքներն ու արարողութիւնները կատարուեցան Ամեն. Ս. Գատրիարք Հօր նախազանութեամբ, շնորհաւորականութեամբ խառն բազմութեան ներկայութեամբ:

✱ 12 Ապրիլ ԵՐ. — Աւագ Երաթ. առաւօտեան պաշտամունքը կատարուեցաւ Ս. Թաղերանց Մայր Տաճարին մէջ, նախազանութեամբ Սրբազան Գատրիարք Հօր:

— Ս. Գարուսթեան զրան պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ կանոնաւորութեամբ, Հոգ. Տ. Հայրիկ վրդ. Առանեանի զխաւորութեամբ Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը Ս. Գարուսթեան մուտ գործեց ժամը 10.30-ին: Թաղողաբար տեղի ունեցան լուսաւորեալի և միւս աւանդական արարողութիւնները: Լոյտէն վերջ տեղի ունեցաւ մեր թափօրը զխաւորութեամբ լուսաւան Հոգ. Տ. Ստաւրէ վրդ. Քէմանեանի: Մեր թափօրին կը հետեւին Ղպտիք և Ասորիք:

— Երեկոյեան ձրազայոյցի Ս. Գատարազը մատուցուեցաւ ի Ս. Գարուսթեան և ի Ս. Թաղեր վկնի Ս. Գատարազի Միաբանութիւնը թափօրով վանքի սեղանատուն զիսց ուր պատարազիլը օրհնեց սեղանը:

✱ 13 Ապրիլ ԿԻՐ. — Զատիկ. գիշերային և առաւօտեան պաշտամունքները սկսան ժամը 3.30-ին ի Ս. Գարուսթեան, Գողգոթայի վերնատան մատուռին մէջ և շարունակուեցան Ս. Գերեզմանի շուրջ թափօրով, զխաւորութեամբ Գեր. Տ. Գեորգ վրդ. ձանդանի: Գեր. Զարեկ Եպիս. փայտեան Ս. Գատարազը մատուց Գրիստոսի Ս. Գերեզմանին վրայ: Ամեն. Սրբ. Գատրիարք Հայրը տուաւ Ս. Գարուսթեան պատգամը: Ս. Գատարազի երգեցողութիւնը և պատգամը ձայնաօրհնութիւն տրուեցան: Զկնի Ս. Գատարազին Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը ի գլուխ Միաբան Հայրերու՝ թափօրով Ս. Գարուսթեան վերադարձաւ պատրիարքարան, ուր ընդունեց Միաբանութեան և Ժողովուրդի շնորհաւորութիւնները: Երեկոյին, վաղուց մեծ բակին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր Անդառատան, և զկնի երեկոյեան պաշտամունքը Ս. Թաղերանց Մայր Տաճարին մէջ:

✱ 14 Ապրիլ ԲՆ. — Զատիկ մեծից. գիշերային և առաւօտեան պաշտամունքները և Ս. Գատարազը տեղի ունեցան Ս. Թաղերանց Մայր Տաճարին մէջ: Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը պատարազեց և քարոզեց: Զկնի Ս. Գատարազին տեղի ունեցաւ Կենաց փայտի մեծանշդէս թափօրը՝ օրորց մատուռներով, վերջաւորութեան Ամեն. Ս. Գատրիարք Հայրը օրհնեց ուխտաւորները, թափօրէն վերջ, նախ Ամենապատեւութեամբ առաջնորդուեցաւ պատրիարքարան ուր ընդունեց ժողովուրդի և պետական բարձր պաշտօնեաներու և հիւպատոսներու շնորհաւորութիւնները:

✱ 15 Ապրիլ ԳՆ. — Գ. օր Ս. Զատիկ. Սրբազան Գատրիարք Հայրը ընկերակցութեամբ Գատարաթաճ Տնօրէն Ժողովոյ անդամաց և այլ Հոգեշնորհ Հայրերու, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ

Յունաց Ամեն. Ս. Գաորիարքին. — Փոխադարձ բարք, Յունաց Ամեն. Ս. Գաորիարքի հողմէ շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Յունաց Պատ. Փոխանորդը երկու եպիսկոպոսներով և վարդապետ և ասրիւսազգ հետևորդներով, շնորհաւորական այցելութեան եկան նաև Յրաւեկիս-հետեց Իււթոսի փոխանորդը լատինաց պատ-րիարքի փոխանորդը, Ղպտոս, Սուրբոց, Անգ-րիտացոց եպիսկոպոսները՝ իրենց հետևորդներով, Հայկէաց Տեսուչ՝ իր հետևորդներով, Հայ, Յայն և Գերման կաթողիկոսներու հոգեւոր պետե-րը, Բարձր Գովառնիթի թիկնապաււը, Գետ. Գրիսա-ւար Գառաւազարի հողմէ՝ Ռուհի Գէշ Ապառու-Հատի, իւրամաց Գերագոյն Ժողովի նախագահը և օտար պետութեանց հիւպատոսները:

✱ 18 Ապրիլ Ռեբ. — Վաղը կատարուելիք Ս. Կոյսի Ռեւմամ տօնին առթիւ, Ամեն. Ս. Գա-տրիարքը Հայրը երկհայեան ժամերգութեան Պատնէ նախագահեց նախատօնակին:

✱ 19 Ապրիլ Եր. — Անեռմմ Ս. Աստուածածին. գիշերային և առաւօտեան պաշտամունքները կատարուեցան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Սրբ. Գաորիարքը Հայրը ի զուգ Միաբան Հայրերու շնորհաւորական մատուցելու մասը Գործիք Սուրբ Աստուածածնայ տաճարը և Ս. Գառաւազը մա-տուցուեցաւ Ս. Կոյսի գերեզմանին վրայ:

✱ 20 Ապրիլ Կր. — Դոր Կիւալին. գիշերային և առաւօտեան պաշտամունքները կատարուե-ցան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Ս. Գա-տրիարքը մատուցուեցաւ ի Ս. Փրկիչ. քարոզեց Գեր. Տ. Գեորգ Վրդ. Զանգեզուրի Զին. Ս. Գա-տրիարքին, գերեզմանատան մէջ Արարայիչաւ-լարձանին առջև կատարուեցաւ ընդհ. նահատա-կաց հոգեհանգստեան պաշտօն, բանաստեղծեց այս առթիւ Հոգ. Տ. Հայկազուն Վրդ. Արքանամեան, որուն ամփոփումը կուտանք ստորեւ.

Ապրիլ 23...

Մէջը մեր պատմութեան անսոսնալի այն Թաւաղաններն, որոնք ամէն տարի կը համա-խորձեն մեզ, մեռելատան այս սրբավայրին մէջ, Եկեղեցիէն ալ ամբողջ ազգին արարա իւրըն-մըտանքէն ձեռած այսօրուան խորհուրդը, Կա-ապիւրեղէն մեր քայլերը, անոնց հետ ըլլալու պահ մը:

Կրկնապատիկի այս տօնին, Ապրիլ 24ին, սուրբ զուգագիտումով մը Յարուցեալը ու իր փառքին համար ինքնորդները իրարու կը համախորձեց զիրար ողջունելու իրենց տարած գերագոյն յստի-անակին համար: Ասիկա չէ սակայն միակ վայրը, կամ գերեզմանատունը մեր անմահներուն, հոս չէ միակ վայրը ուր կարենանք խորհրդածել մեր անցեղի փառքին, վկայ մեր պատմութիւնը իր անխնայ էջերով, սուր ամէն տեղ և ասիկ շատ աւելին, ներշնչումի հոգեկոյտեր և շիրիմներ, որոնք ողբի և կոծի տեղ մը ըլլալէ աւելի վսեմ գաղափարներ կը եղած է մեզի ազգային, Այսօր կը տօնենք իշխատանքը այն անթիւ հոգիներուն, որոնք

իրենց սուրբով, ուրիշներ իրենց զրիւով և ա-նոնցմէ շատերը իրենց բարի և քրիստոնէական մարտը հաւատարմով ուղեցին միշտ վառ պահել մեր ազգի լոյսի կանթիւնը, և յանձնել զայն սե-րունդներուն, հակառակ զայն մարել ջանացող վնասակներու: Ասոր համար է որ կ'ըսենք գերեզ-մանները զարգած են այլևս լացի վայր մը ըլլալէ:

Դարեր դարեր շարունակ կարծես թէ մեր ազ-գին հարուածող հակատագիրը եղաւ յունեանայ իր սիւրբիկներուն համար շնորհ Կոթողներ, ինչ-պէս ուրիշներ, յունեանաց երեք քանքան մը որ մեր ազգին անցեղի փառքը պատկերացներ, այլ ընդհանրապէս ասոնց փոխարէն, ոմանք ըն-րամոյն, ուրիշներ զապաւակր և մեծ մասը անցէր ու ամբող մեռելներ, որոնք տարիներով երկնքի գիշակեր Թալանները յագեցուցին: Ա-պահովարար այս աւելի ընդունելով պատարագ մը, և պարտաւորար շնորհները պիտի լացներ զալիք սերունդները գէթ յուշարձան մը աւել-նայաւ փառքին: Այլ հոգեհանգ օրինակին մեր նախնեան, որոնց համար ակնհայտով կ'ընէ վարդանանց պատերազմի գեղեցիկ զրիւն, Ան-ուսանք նոցա զրեցան յերկինս, և այս եղաւ միակ օրհուրանքը մեր նահատակներուն:

Իսկալի մը զազափարով երկարող կեանքը, զարեւուր բաժինն է ամբողջ մարդկութեան, և Ապրիլ 24ով փառաւորամոնները այդ իսկալի մը ջանակիրները եղան: Գննեցէք զարեւու մարդ-կութեան պատմութիւնը, գիտեցէք ձեր շուրջը ազգեր ու ժողովուրդներ և զուգ պահովարար պիտի համոզուիք թէ այն ազգերը միայն ապ-րած և կ'ապրին, որոնք տուած են զազափարի մը զոհեր. այսօրուան խորհուրդով որոնք կրցած են ապրիլ Ապրիլ 24ի մը կեանքը: Մեզմէ առաջ և մեզի հետ որքան ազգեր ծնած են, և շատերը չալլ կեանքով մը ապրած, և սակայն անոնք անցան զայն նման այն գեղեցիկ ծաղկակներուն, որոնք ըջլմն մը տունկը զարգացներին, բայց երբ փչեց խորշակը, ցամաքեցաւ տունկը և Թառա-մեցաւ ծաղիկը իր գեղեցիկութեամբը: Ու այսօր ալ ամենէն վերջը և այդ ամենէն աւելին, եթէ կրցանք մենք ալ ապրիլ տևակախաղէս, պատ-հան այն է որ, մենք ապրեցանք օրինակովը անոնց, որոնք ուղեցին որ չմեռնայս ազգին մէջ վերատին յարութեան այս ոգին:

Խուսի և օրհուրով անոնց իշխատակին:

✱ 26 Ապրիլ Եր. — Վաղուան Աւխարհամա-րան Կիւալիի առթիւ Ամեն. Ս. Գաորիարքը Հայրը ի զուգև Հոգեշնորհ Հայրերու շնորհաւորական մատուցելու մասը Գործիք Ս. Յարուցեալ Տաճարը, և սուր երկհայեան ժամերգութիւնը կատարուեցաւ վեր-նատան Գողգոթայի մատարն մէջ:

✱ 27 Ապրիլ Կր. — Գիշերային և առաւօտ-եան ժամերգութիւնները կատարուեցան Գողգո-թայի մատարն մէջ, իսկ Ս. Գառաւազը Գրի-տոսի Ս. Գերեզմանին վրայ: Գառաւազեց և քա-րոզեց Գեր. Տ. Գեորգ Վրդ. Զանգեզուն: